

NARODOWE ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI

we WROCŁAWIU (Cz. I „Przypomnienie”)

Nasze święto państwowe obchodzone 11 listopada dla upamiętnienia odzyskania przez Polskę niepodległości w 1918, po 123 latach zaborów (1795–1918); święto zostało ustanowione ustawą z 23 kwietnia 1937, zniesione ustawą Krajowej Rady Narodowej 22 lipca 1945, przywrócono je w okresie transformacji systemowej w 1989. Jest dniem wolnym od pracy.

Trochę informacji o rozbiorach:

„Trzeba było tak upaść - aby powstać na nowo”
 „Wolność i życie tracili, lecz wiara i nadzieja żyła”. AT

Polska przed rozbiorami: powierzchnia -733.200 km². Ludność ok. 14 mln

**Mieliśmy, do dnia ustanowienia ŚWIĘTA NIEPODLEGŁOŚCI POLSKI
 TRZY ROZBIORY:**

PIERWSZY – 1772 r. Udział brały: Rosja, Prusy i Austria /wg danych: Polska miała dostęp do morza, była bogata rolnictwem. Kraj zmniejszył się o ok. 4,5 mln ludzi i ok. 211 tys. km²/.

Polska po I rozbiore: 522.200 km². Ludność – 9.52mln

„Decyzja o rozbiore Polski zapadła w Petersburgu już w połowie 1771 roku, jednak ambasador rosyjski Kasper von Saldern miał polecone trzymanie Polaków w nieświadomości. Pierwszy układ rosyjsko-pruski został potajemnie podpisany w Petersburgu 17 lutego 1772 pod fałszywą datą 15 stycznia. 18 września 1772 roku Rosja, Austria i Prusy notyfikowały Rzeczypospolitej fakt rozbiore, żądając zwołania sejmku dla przeprowadzenia cesji. Opór łamały groźby i dokuczliwa okupacja kraju przez wojska trzech mocarstw. Podpisanie traktatów, dotyczących I rozbiore Rzeczypospolitej nastąpiło w Petersburgu 5 sierpnia 1772 r. Na początku 1773 roku król i Senat rozesłali wszystkim rządowi Europy noty wyrażające sprzeciw wobec pogwałcenia praw Rzeczypospolitej, z prośbą o interwencję. Oddzielne noty wystosowano do Francji, Danii i Austrii, które to państwa były gwarantami traktatów welawsko-bydgoskich i pokoju oliwskiego. 30 września 1773 r. traktaty rozbiore ratyfikował Sejm Rozbiorowy zwołany w Warszawie przez zaborców (przy proteście trzech posłów: Tadeusza Reytana, Samuela Korsaka i Stanisława Bohuszewicza)”.

DRUGI – 1793 r. (w 1972 r. przegraliśmy wojnę z Rosją. W rozbiore nie brała udział Austria.

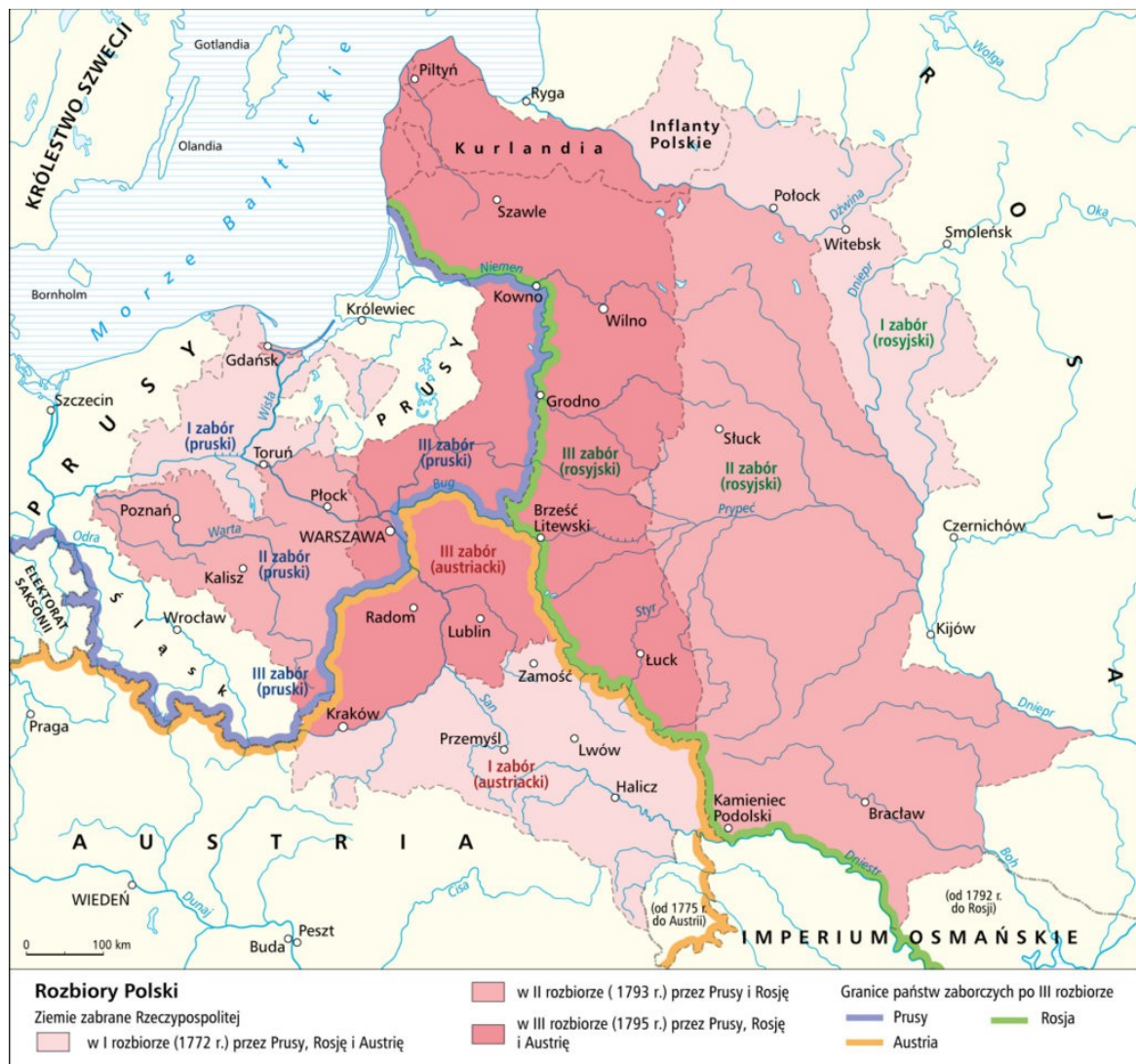

Polska po II rozbiórce. Powierzchnia: 184.200 km². Ludność ok. 5.5 mln

„Wykorzystując kapitulację Stanisława Augusta Poniatowskiego po wojnie polsko-rosyjskiej w roku 1792 i przejęcie rządów w Polsce przez targowiczán, 25 października 1792 król pruski Fryderyk Wilhelm II zażądał wcielenia Wielkopolski do Królestwa Prus. Miała być ona ekwiwalentem za niepowodzenia armii pruskiej w wojnie przeciwko rewolucyjnej Francji, prowadzonej w koalicji absolutystycznych monarchii europejskich. Żądanie to warunkował groźbą wycofania się Prus z koalicji antyfrancuskiej, ale wnet przekształciło się ono w propozycję II rozbiór części ziem Rzeczypospolitej pomiędzy Rosją i Prusy. 22 lipca deputacja sejmiku grodzieńskiego, obradującego pod lufami armat wojsk rosyjskich podpisała traktat z Rosją, w którym Rzeczpospolita zrzekła się województw: mińskiego, kijowskiego, bractawskiego i podolskiego oraz części wileńskiego, nowogródzkiego, brzeskoliteńskiego i wołyńskiego (250 tys. km²). 19 sierpnia traktat ten ratyfikował poseł rosyjski Jakob Sievers. W nocy z 23 na 24 września 1793 roku sejm obradujący w obecności generała rosyjskiego Johanna von Rautenfelda na zamku grodzieńskim, otoczonym przez oddziały wojsk rosyjskich, w milczeniu przeprowadził cesję terytorium Rzeczypospolitej na rzecz Królestwa Prus. Prusy otrzymały Gdańsk i Toruń oraz województwa gnieźnieńskie, poznańskie, sieradzkie (z Wieluniem), kaliskie, płockie, brzeskokujawskie, inowrocławskie, ziemię dobrzyńską oraz części krakowskiego, rawskiego i mazowieckiego (57 tys. km²).

W rozbiórce tym, w odróżnieniu od dwóch pozostałych, nie brała udziału Austria, zajęta wojną z Francją. Austria formalnie nie biorąc udziału w II rozbiórce dopiero 3 stycznia 1795 zawarła za plecami Prus tajną konwencję z Rosją o III rozbiórce Polski, na mocy której cesarz Franciszek II Habsburg przystępował do traktatu II rozbioru, ale tylko w granicach zaboru rosyjskiego”.

TRZECI – 1795 r. (bezpośrednią przyczyną był upadek powstania Kościuszkowskiego. Żadne z państw Europy nie ujęła się za Polską. Polityka króla Stanisława Augusta Poniatowskiego była nieudana – Król abdykował w Grodnie 25.11.1795 r. Polska przestała istnieć).

Polska przestała istnieć... „trzeba było aż tak upaść...”

„Już w czasie trwania insurekcji kościuszkowskiej 11 lipca 1794 roku poseł pruski w Petersburgu Leopold Heinrich von Goltz pisał w swym raporcie, że cała Rosja domaga się rozbioru Polski i wymazania imienia polskiego. Niecały rok po upadku insurekcji, 24 października 1795, monarchowie Rosji, Prus i Austrii (a właściwie imperium Habsburgów) uzgodnili wzajemnie traktat, zgodnie z którym przeprowadzili ostatni, pełny, III rozbiór Rzeczypospolitej.

Rosji przypadły wszystkie ziemie na wschód od **Niemna** i **Bugu** (120 tys. km²). Na zabranych terenach utworzono **gubernie**: **wołyńską** ze stolicą w **Izaskawiu**, **grodzieńską**, **mińską** oraz **litewską** z siedzibą w **Wilnie**. **Austria** jako główny inicjator III rozbioru, a także w ramach rekompensaty za straty w wojnie z **rewolucyjną Francją**, zajęła **Lubelszczyznę**. Zaanektowała także resztę **Małopolski** z **Krakowem**, część **Podlasia** i **Mazowsza**. Otrzymała tereny najliczniej zaludnione. **Prusom** przydzielono część **Mazowsza** z **Warszawą**, **Podlasia** i **Litwy**. Ponadto Prusy zajęły ponad 23000 km² **województwa krakowskiego** (m.in. teren dawniejszego **księstwa siewierskiego**), zwanego odtąd w Prusach **Nowym Śląskiem**. Otrzymały tereny najbardziej rozwinięte gospodarczo, ponadto zamieszkane w miążdzącej większości przez Polaków. W 1796 roku stanowili 40 procent wszystkich mieszkańców **Królestwa Prus**. 26 stycznia 1797 r. w Petersburgu przedstawiciele Austrii, Prus i Rosji podpisali konwencję o ostatecznym zatwierdzeniu podziału, w artykule tajnym głoszącą: Gdy przez obydwie dwory cesarskie, jak również przez Jego Królewską Mość Króla Pruskiego, uznana została konieczność uchylecia wszystkiego, co może nasuwać wspomnienie istnienia Królestwa Polskiego, skoro uskutecznione zostało unicestwienie tego ciała politycznego, przeto wysokie strony, zawierające umowę, postanowiły i zobowiązują się odnośnie do trzech dworów, nie zamieszczać w tytule miana i nazwy łącznej Królestwa Polskiego, która zostanie odtąd na zawsze skasowana. Wszelako wolno im będzie używać tytułów częściowych, które należą się władzy różnych prowincji tegoż Królestwa, jakie przeszły pod ich panowanie.

TABLICA. POLSKA. POWIERZCZNIA I LUDNOŚĆ PRZED I PO ROZBIORACH...Dane orientacyjne (na podstawie różnych danych w książkach /Historia Polski J.A.Gierowskiego, Encyklopedia Powszechna Polski PWN – wyd. trzecie/, a głównie z internetu). Ustalenie faktycznych danych – dotyczących powierzchni Polski i ludności jest skomplikowane, ze względu na różnorodne dane!. W tabeli podałem na podstawie uśrednionych i z danych procentowych- dotyczy tylko powierzchni/.

Państwo rok	A P	A L	Pr P	Pr L	Ru P	Ru L	Suma P	Suma L	Pl/po/ P	Pl/po/ L
1	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Przed 1772	-	-	-	-	-	-	-	-	733.2- 730	11.4- 14.0
I/1772	83	2.65	36	0.58	92	1.3	-211	-4.53	522.2	9.47
II/1793	0	0	48- 58	>1.0	250- 280	3.0	-298 - -338	>-4.0	184.2	5,47
III/1795	47	1.3- 1.5	45- 55	1.0	120	1.2	-212- -222	-3.5- -3,7	*	*
Razem	130	3.95- 4.15	129- 149	>2.58	462- 492	5.5	-721 --771	-12.3 - -12,23	0	0
Udział %**	11		7		82		100			
Pierzchnia	80.7		51,3		601,2		733.2		0	0
Udział %***	18	32	20	23	62	45	100	100	0	0
P., L. ****	132	3.92	146.6	2,81	454.6	5,50	733.2	12.23	0	0

Pl – Polska, A - Austria, Pr – Prusy, Ru – Rosja, P – powierzchnia w tysiącach km², L- ludność w mln., * - wartość nieokreślona, ** - wg danych z internetu, ***- wg S. Kieniewicza „Historia Polski 1795 – 1918”, ****- wartości przybliżone

Uwaga: IMPERIUM OSMAŃSKIE jako jedyne państwo na świecie nigdy nie uznało likwidacji Rzeczypospolitej na skutek rozbiorów. Legenda mówi, że Turcy chcąc szczególnie podkreślić fakt nieuznania rozbiorów Polski, przy każdej prezentacji ambasadorów i dyplomatów na dworze sułtana powtarzali: „Poseł Lechistanu jeszcze nie przybył”. Należy się z naszej strony Turkom szacunek i podziękowanie (uczynili to, mimo przegranej przez nich pod Wiedniem)!

P.S. Ważniejsze wydarzenia do uzyskania NIEPODLEGŁOŚCI POLSKI w 1918 r.

W 1797 r. za zgodą Napoleona I Bonaparte w Lombardii zostały utworzone Legiony Polskie /dwa: pod dowództwem Henryka Dąbrowskiego i Karola Kniaziewicza/. W lipcu Józef Wybicki napisał „Mazurka Dąbrowskiego”;

Król Stanisław August Poniatowski abdykował 25.11.1795 r. na rzecz Rosji. Zmarł w Petersburgu 12.02.1798 r.;

W latach 1807-1815 istniało Księstwo Warszawskie /zależne od Francji/. Podział Księstwa na kongresie wiedeńskim w 1815r. stanowił „IV rozbiór Polski” – nazwa umowna. W wyniku podziału pomiędzy 3 zaborców, utworzono również - Wolne miasto Kraków;

Napoleon w 1812 r. powołał Konfederację Generalną Królestwa Polskiego;

03.08.1914 r. Józef Piłsudski powołał Pierwszą Kompanię Kadrową, która była załącznikiem powołania 27.08.1914 r. Legionów Polskich.

W 1917 r. na terenie Francji powstaje Armia Polska tzw.: „Błękitna Armia” - ze względu na barwę mundurów lub „Armia Hallera” z inicjatywy Romana Dmowskiego;

8.01.1918 r. Prezydent USA Woodrow Wilson w 13 punkcie 14 punktowym programie pokojowym zakłada przywrócenie Polsce – niepodległości;

W październiku w Polsce o władzę walczy Rada Regencyjna związana z Józefem Piłsudskim z Komitetem Narodowego Polskiego i Romana Dmowskiego;

19.10.1918r. – w Cieszynie jest Rada Narodowa Księstwa Cieszyńskiego /ks. Józef Londzin/;

28.10.1918 r. – w Krakowie, polscy posłowie powołują Polską Komisję Likwidacyjną, która 30.10- przejęła władzę w Galicji /Wincenty Witos/;

6/7. 11. 1918 r. – w Lublinie na czele Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej stanął Ignacy Daszyński;

10.11.1918 r. z Berlina /zwolniony z więzienia w Magdeburgu/ wraca Józef Piłsudski, którego na Dworcu Głównym w Warszawie wita książę Zdzisław Lubomirski /reprezentant Rady Regencyjnej/;

11 listopada 1918 roku był przełomowym dniem w dziejach całej Europy i Polski. W lasku Compiègne pod Paryżem Niemcy podpisali rozejm kończący I wojnę światową. W tym samym dniu w Warszawie Rada Regencyjna przekazała władzę Józefowi Piłsudskiemu.

PO 123 LATACH NIEWOLI POLSKA ODZYSKAŁA NIEPODLEGŁOŚĆ

16.11.1918 r. J. Piłsudski powiadamia państwa zachodnie o powstaniu niepodległej POLSKI;

18.11.1918 r. powstaje pierwszy rząd Rzeczypospolitej Polskiej. Premierem zostaje Jędrzej Moraczewski;

22.11.1918 r. – zostaje zatwierdzony dekret o ustanowieniu najwyższej władzy reprezentacyjnej Republiki Polskiej. Józef Piłsudski został Tymczasowym naczelnikiem Państwa;

26.01.1919 r. - odbyły się wybory do Sejmu. Ignacy Paderewski kierował rządem, który został uznany przez większość państw;

W 1937 roku, Sejm RP uznał, że Święto Niepodległości obchodzone będzie 11 listopada "jako rocznica odzyskania przez naród polski niepodległego bytu państwowego i jako dzień po wsze czasy związany z wielkim imieniem Józefa Piłsudskiego, zwycięskiego wodza narodu w walkach o wolność ojczyzny".

Tyle informacji przypominających NAM, niełatwe lata poniżenia, pozbawienia wolności, rozpijania, wywożenia, rugi, zsyłki, itp., ale również pięknej karty pamięci o wolności, walki o NIA i w końcu powstanie NIEPODLEGŁEJ POLSKI.

„KOCHAJMY POLSKĘ, BO JEST NASZA”

Opracował:
Kol. Antoni Tunkiewicz
Koło „SAPER”